

DÄRFÖR ÄR PERSONER TILL HÖGER MINDRE OROADE FÖR KLIMATET

BJÖRN RÖNNERSTRAND

Sammanfattning

I detta kapitel undersöks vad som förklarar varför personer som ideologiskt står till höger är mindre oroliga för klimatförändringar än personer som står till vänster. Tre hypoteser om orsaken lanseras och testas i kapitlet. Att personer som står till höger hyser en lägre grad av klimatoro skulle kunna bero på 1) att de har lägre förtroende för nyhetsmedier; 2) att de är mindre övertygade om att det är människan som ligger bakom klimatförändringarna; och 3) att de är mer optimistiska vad gäller möjligheten att ny teknik ska kunna lösa miljöproblemen. Analysen visar att de båda förstnämnda faktorerna har betydelse för sambandet mellan ideologisk position och oro för klimatet. Den klart viktigaste förklaringen är att personer till höger är mindre övertygade om att klimatförändringarna beror på mänskliga aktiviteter.

Många svenskar oroar sig för klimatet. Men inte alla. Sedan ett antal år tillbaka finns en växande ideologisk dimension när det gäller oro (Rönnerstrand, 2019a; Jönsson, 2022). Detta kapitel frågar sig därför vad skillnaderna i oro för klimatet beror på. Varför är personer som står till vänster mer oroliga för klimatförändringar? Och omvänt, varför är personer till höger mindre oroliga?

Oro är en i hög grad politiskt relevant känsla som kan få politiska konsekvenser. Oro leder till exempel till att människor söker efter och processar ny information (Valentino m.fl., 2008). Det är därför relevant att försöka förstå vad som är orsaken till skillnader i oro mellan grupper (Solevid, 2017). Det kan göra de politiska samtalen klokare och förtydliga de politiska alternativ som står till buds.

Opinionsbildningen kring klimatfrågan är ett internationellt forskningsområde som på sistone tilldragit sig stort intresse. Faktorer som ideologi och partisympatier diskuteras ofta i den vetenskapliga litteraturen. I USA har flera studier kunnat konstatera att det mellan Demokrater och Republikaner finns stora skillnader vad gäller synen på klimatfrågan. Republikanerna är i allmänhet mindre övertygade om frågans allvar än Demokraterna. Den senare gruppen är mycket mer benägen att se klimatförändringarna som ett allvarligt problem (Dunlap & McCright, 2008; McCright & Dunlap, 2011; Egan & Mullin, 2017).

Ett liknande mönster kan urskiljas i Europa. Personer som står till vänster är i högre grad övertygade om att klimatförändringarna är ett allvarligt problem och att det är mänsklig aktivitet som orsakar dem. Därtill kommer att personer till

vänster verkar vara mer villiga att själva vidta åtgärder och mer benägna att stödja politiska förslag på klimatområdet (Dunlap & Marquart-Pyatt, 2016). Studier av den norska klimatopinionen visar att norska män med en konservativ ideologi är skeptiska till att klimatförändringarna är orsakade av människan (Krange m.fl., 2019).

Även i Sverige är klimatfrågan ideologisk. I alla fall i det avseendet att synen på klimatet är avhängigt position på den ideologiska vänster-höger-skalan. Personer till höger är mindre oroliga än personer som står till vänster (Rönnerstrand, 2019a, 2019b). Andra studier har visat att personer till höger i mindre utsträckning tror att klimatförändringarna i huvudsak är orsakade av mänskliga aktiviteter (Oscarsson m.fl., 2021). Särskilt tydligt är detta mönster när det gäller personer som sympatiserar med Sverigedemokraterna (Jylhä m.fl., 2020).

Sammanfattningsvis kan man alltså konstatera att personer som står till höger på den ideologiska skalan är mindre oroliga för klimatet och mer skeptiska till tanken att klimatförändringarna skulle vara orsakade av människan. Det återstår dock att förklara vad skillnaderna beror på. Därför ska detta kapitel undersöka betydelsen av tre tänkbara mellanliggande variabler – tre faktorer som skulle kunna förklara varför personer till höger är mindre oroliga för klimatet än personer till vänster. Dessa tre korrelerade faktorer är 1) ett lägre förtroende för nyhetsmedierna, 2) en starkare skepsis gentemot tesen att människan ligger bakom klimatförändringarna och 3) en starkare förtröstan på att ny teknik ska kunna lösa miljöproblem.

Den första förklaringen utgår alltså från graden av förtroende för nyhetsmedier. Att medier spelar roll för synen på klimatet har många studier kunnat visa (Carmichael m.fl., 2017). Betydelsen av förtroende för medier lyfts upp som en viktigt faktor när det gäller svenskarnas grad av klimatförnekelse (Jylhä m.fl., 2020). Vidare står det klart att personer som står till höger politiskt hyser ett avsevärt lägre förtroende för traditionella medier. Ulrika Andersson har i flera studier visat att förtroendet för medier blivit alltmer avhängigt ideologisk position (se t.ex. Andersson, 2020). Ett skäl som gör att personer till höger är mindre oroliga för klimatförändringar skulle därför kunna vara att denna grupp inte litar på eller tar till sig det som förmedlas i svensk media, det vill säga att klimatförändringarna kommer resultera i allvarliga konsekvenser som det finns anledning att oroa sig för.

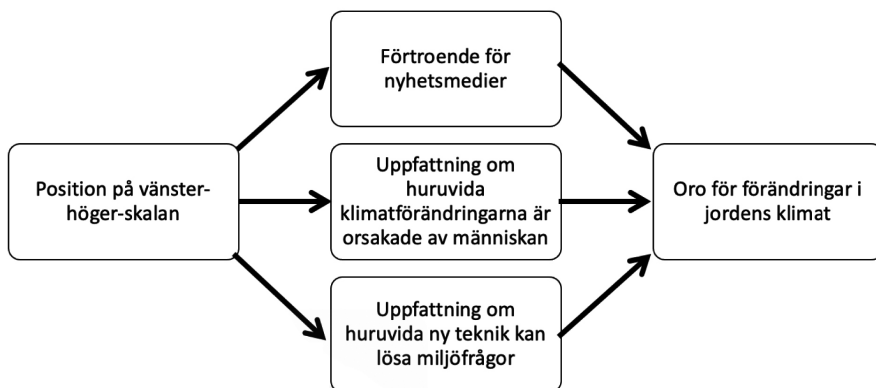
Att personer till höger är mindre oroliga för klimatet kan emellertid också bero på andra faktorer. Dit hör synen på vad som orsakar klimatförändringarna. Som nämndes ovan finns många studier som pekar på att vänster-höger-positionen är kopplad till huruvida man tror att klimatförändringarna är orsakade av människan (Jylhä m.fl., 2020; Oscarsson m.fl., 2021). Om nu personer till höger i högre grad tror att klimatförändringarna är orsakade av naturliga variationer så skulle detta kunna vara skälet till att de känner lägre grad av oro.¹

En tredje förklaring utgår från tanken att personer som politiskt står till höger skulle vara mer optimistiska vad gäller möjligheten att med hjälp av ny teknik finna

lösningar på miljö- och klimatfrågorna. Tidigare forskning tyder på att personer till höger är mer benägna att tro att miljöproblemen skulle kunna lösas utan att vi behöver förändra vårt sätt att leva (Harring, 2016). Omvänt visar en rapport från SOM-institutet att personer till vänster har en mindre tilltro till att det går att lösa miljöproblem med hjälp av ny teknik (Jönsson, 2022). En fråga värd att undersöka är alltså huruvida den svagare klimatoron hos personer till höger till någon del kan bero på att de har en starkare tilltro till teknikens förmåga att finna lösningar på klimatproblemen.

Figur 1 illustrerar den teoretiska modellen, inklusive de tre faktorerna, som detta kapitel utgår ifrån. I nästa avsnitt ska modellen utsättas för empirisk prövning.

Figur 1 Teoretisk modell för samband mellan ideologisk position och oro för klimatet

Kommentar: Frågorna och svarsalternativen som användes för att mäta de i modellen ingående variablerna löd: 1) Position på vänster-höger-skalan: 'Man talar ibland om att politiska åsikter kan placeras in på en vänster-höggerskala. Var någonstans skulle du placera dig själv på en sådan skala? Frågan hade följande svarsalternativ 'Klart till vänster', 'Något till vänster', 'Varken till vänster eller till höger', 'Något till höger' och 'Klart till höger'. 2) Förtroende för nyhetsmedier: 'Allmänt sett, hur stort förtroende har du för svenska nyhetsmedier?' Frågan hade fyra svarsalternativ: 'Mycket stort förtroende', 'Ganska stort förtroende', 'Ganska litet förtroende' och 'Mycket litet förtroende'. 3) Uppfattningar om huruvida klimatförändringarna är orsakade av människan: 'Klimatförändringarna är i huvudsak orsakade av mänskliga aktiviteter'. Svarsskalan var 11-gradig, där 0 motsvarade "Helt felaktigt påstående" och 10 motsvarade "Helt riktigt påstående". 4) Uppfattning om huruvida ny teknik kan lösa miljöfrågor: 'Vilken är din uppfattning om följande påstående? – Många av dagens miljöproblem kan lösas med hjälp av ny teknik.' Svarsskalan var 11-gradig, där 0 motsvarade "Helt felaktigt påstående" och 10 motsvarade "Helt riktigt påstående". 5) Oro för förändringar i jordens klimat: 'Om du ser till läget i dag, hur oroande upplever du själv följande inför framtiden?' Svarsalternativen var 'Mycket oroande', 'Ganska oroande', 'Inte särskilt oroande' och 'Inte alls oroande'.

För att mäta subjektiv position på vänster-högerskalan användes en fråga som var formulerad enligt följande: *'Man talar ibland om att politiska åsikter kan placeras in på en vänster-högerskala. Var någonstans skulle du placera dig själv på en sådan skala?'*. Måttet på klimatoro är hämtat från ett batteri av frågor kring olika samhällseliga orosmoln, som bland annat frågade om *'Förändringar i jordens klimat'*. Frågeformuleringen var *'Om du ser till läget i dag, hur oroande upplever du själv följande inför framtiden?'*

Förtroende för nyhetsmedier mättes med en fråga formulerad enligt följande: *'Allmänt sett, hur stort förtroende har du för svenska nyhetsmedier?'* Uppfattningar om huruvida klimatförändringarna är orsakade av människan mättes genom att respondenterna fick ta ställning till följande påstående: *'Klimatförändringarna är i huvudsak orsakade av mänskliga aktiviteter'*. Den tredje och sista medieringsvariablen – om teknikoptimism – mättes också genom ett påstående. Respondenterna fick ta ställning till följande: *'Många av dagens miljöproblem kan lösas med hjälp av ny teknik'*.¹

Klimatoro från vänster till höger

Oro för klimatet är stor i Sverige. I SOM-undersökningen hösten 2021 uppgav 53 procent att de var mycket oroliga för förändringar i jordens klimat, och 34 procent sade sig vara ganska oroliga. I gruppen ”ej oroliga” svarade 11 procent att de inte var särskilt oroliga och 2 procent att de inte alls var oroliga.

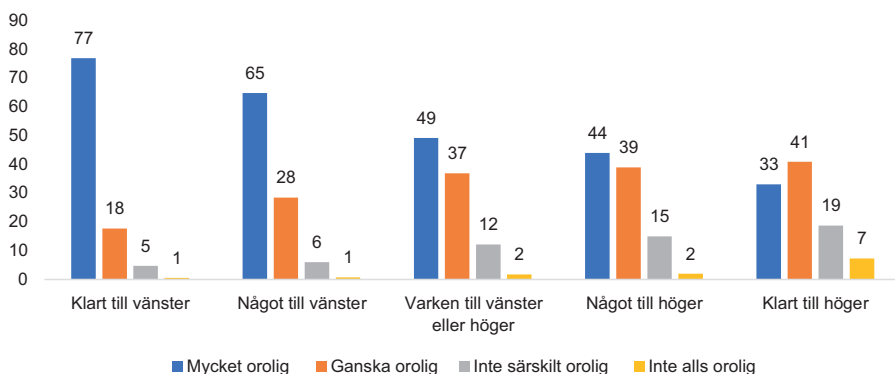
Om man jämför dagens siffror med tidigare mätningar, ser man att oron för klimatet har ökat under det senaste decenniet. År 2012 var andelen mycket oroliga bara 39 procent. Det innebär att gruppen med den starkaste graden av klimatoro har ökat med 14 procent på tio år.

Påfallande är också att graden av oro bland de tillfrågade varierar. Kvinnor och högutbildade är mer oroliga för klimatet jämfört med män och lågutbildade. Av kvinnorna är 61 procent mycket oroliga men bara 43 procent av männen. Bland högutbildade är 62 procent mycket oroliga. Det är klart mer än andelen mycket oroliga bland personer med en utbildning som är medelhög (54 procent), medellåg (46 procent) eller låg (43 procent).

Men låt oss nu gå över till det som är det centrala ämnet för detta kapitel, det vill säga orsakerna till att personer som ideologiskt står till vänster är mer oroliga för klimatet än de som står till höger. Utgångspunkten är figur 2. Som förväntat framgår det av denna figur att graden av oro för klimatet minskar, när man rör sig från vänster till höger på den ideologiska skalan. Andelen mycket oroliga är 77 procent bland personer som befinner sig klart till vänster och 65 procent bland de som befinner sig något till vänster. Bland personer som står något till höger är andelen mycket oroliga 44 procent och bland dem som står klart till höger 41 procent. Notabelt är emellertid att det även bland personer som befinner sig klart till höger är ganska få som inte alls är oroliga (7 procent). Skillnaderna mellan

vänster och höger handlar alltså om fördelning mellan andelen mycket oroliga och ganska/inte särskilt oroliga.

Figur 2 Oro för klimatförändringar efter ideologisk position, 2021 (procent)

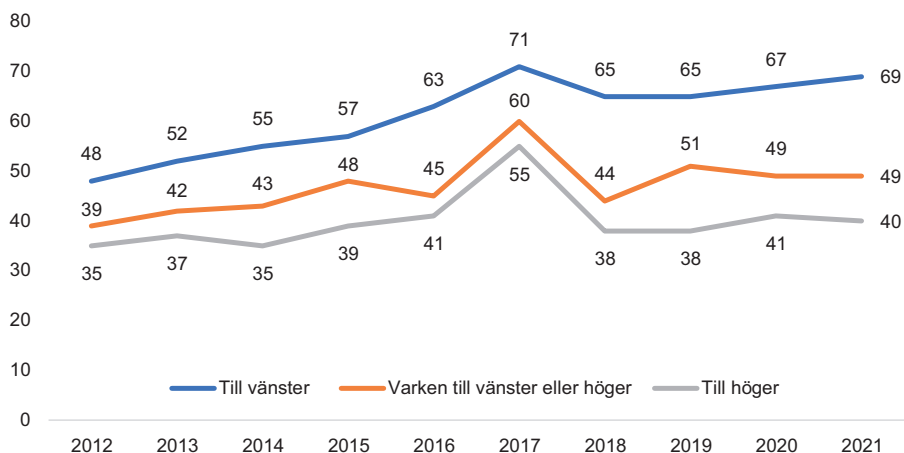
Kommentar: För frågeformuleringar se kommentar till figur 1. Antal svar: 3 077.

Källa: Den nationella SOM-undersökningen 2021.

Att det finns en ideologisk dimension i oron för klimatet är inte något nytt fenomen. Det senaste decenniets ökade oro för klimatet har fått sitt starkaste genomslag bland personer som befinner sig till vänster på den ideologiska skalan. Av figur 3 framgår att andelen mycket oroliga i denna grupp har ökat från 48 procent år 2012 till 69 procent 2021. Bland personer till höger har dock inte ökningen varit tillnärmelsevis lika påtaglig. I denna grupp har ökningen gått från 35 procent 2012 till 40 procent 2021.

Låt oss nu försöka förklara det ideologiska opinionsgapet. Frågan är alltså varför personer som ideologiskt står till vänster är mer oroliga och varför personer till höger är mindre oroliga? För att besvara denna fråga ska vi nu undersöka de förut beskrivna faktorer som kan tänkas ligga bakom relationen mellan ideologi och klimatoro, dvs förtroendet för media, synen på människans roll i klimatförändringarna samt tilltron till teknikens möjligheter att lösa miljöproblemen.

Till att börja med kan vi dock konstatera att de allra flesta av de i modellen ingående variablerna hänger samman. Det är egentligen bara sambandet mellan förtroende för nyhetsmedier och teknikooptimism som inte är signifikant sammankopplat på den konventionella 95-procentiga signifikansnivån (se appendix tabell i). Men hur är det med medieringen?

Figur 3 Oro för klimatet efter ideologisk position, 2012–2021 (procent)

Kommentar: För frågeformuleringar se kommentar till figur 1. Lägsta antalet svar per år: 1 488 (2016)

Källa: Den nationella SOM-undersökningen 2012–2021.

Analytiskt tar vi hjälp av en metod som har fördelen att det går att undersöka skillnaden i styrkan på medieringen för flera olika faktorer samtidigt: metoden kallas *Seemingly unrelated regression (SUR)* i den engelskspråkiga litteraturen (Preacher & Hayes, 2008). Frågan är alltså hur stor del av sambandet mellan ideologisk position och oro för klimatet som kan förklaras av vart och en av medieringsvariabelerna.

Resultaten visar att de tre faktorerna tillsammans kan förklara hela 44 procent av sambandet mellan ideolog och klimatoro. Av dessa faktorer är det dock bara två som är signifikanta, när det kommer till att mediera relationen mellan vänster-höger-position och klimatoro (se appendix tabell ii). Dessa två är förtroendet för media och synen på huruvida människan ligger bakom klimatförändringarna. Vi kan alltså redan nu avfärda den tredje förklaringen. Att personer till höger är mindre oroliga för klimatet beror alltså inte på att de är mer optimistiska vad gäller möjligheten att lösa miljöproblem med hjälp av teknik.

Av de tre faktorerna är det alltså bara två som är signifikanta medieringsvariabler, när det gäller att förstå kopplingen mellan ideologi och oro för klimatet. Men analysen visar också att en av dessa är klart viktigare än de andra. Det är synen på huruvida människan ligger bakom klimatförändringarna. Denna faktor kan förklara en tredjedel av sambandet mellan ideologi och klimatoro (33 procent). När det kommer till förtroendet för medier är andelen bara 11 procent.

Vad vi vet och inte vet om den ideologiska klyftan i klimatoro

Hur kommer det sig att personer som ideologiskt står till höger tenderar att känna mindre oro för klimatet? Det är den fråga som har avhandlats i detta kapitel. Utgångspunkten har varit en serie undersökningar av klimatoron som visat att det i denna fråga finns ett ökande gap mellan personer som står till vänster och sådana som står till höger. Tre tänkbara förklaringar till detta har undersökts mot bakgrund av den befintliga forskningslitteraturen. Två av dem har fått stöd.

Men låt oss först ta upp klimatoron och hur den varierar mellan grupper och över tid. I undersökningen 2021 svarade 53 procent av de tillfrågade att de är mycket oroliga för klimatförändringar. Denna andel är högre bland kvinnor och bland högutbildade. Vidare har oron ökat under det senaste decenniet. År 2021 var andelen mycket oroade 14 procent högre än 2012. Likväl var det inte klimatoron i sig som var utgångspunkten för detta kapitel, och inte heller var det ökningen i oro över tid. Det som främst väckt vår nyfikenhet är i stället en annan aspekt av klimatproblematiken - den snabbt ökande skillnaden vad gäller klimatoron mellan personer som befinner sig till vänster och sådana som befinner sig till höger. Min fråga är alltså hur denna ökning ska förstås.

Något fullständigt svar på frågan ges dock inte i detta kapitel, men vi kommer kanske en bit på vägen. Det har nämligen visat sig att den faktor – av de tre undersökta – som bäst kan förklara sambandet mellan ideologi och klimatoro är synen på klimatförändringarnas orsak. Att personer till höger i lägre utsträckning är oroade för klimatet kan till ungefär en tredjedel förklaras av att denna grupp i lägre utsträckning tror att det är människan som orsakar klimatförändringarna.

Ytterligare en faktor visar sig vara en signifikant medieringsvariabel. Det är förtroende för media. Detta resultat ligger i linje med den tidigare forskningen i så måtto att människors medieförtroende tidigare kunnat kopplas både till position och till synen på klimatet (Andersson, 2020; Jylhä m.fl., 2020). Denna studie visar att medieförtroendet länkar samman ideologi och klimatoro. Likväl framstår medieförtroendet som en mindre viktig medieringsvariabel i jämförelse med synen på människans roll för klimatförändringen.

En möjlig medieringsvariabel är också tilltron till tekniken som ett sätt att lösa klimatkrisen. Men undersökningens resultat gav inget stöd för den teorin. Att personer till höger är mindre oroade för klimatet tycks alltså inte bero på att denna grupp skulle ha en mer optimistisk inställning till tekniken.

De viktigaste faktorerna bakom oron för klimatet tycks alltså vara förtroendet för nyhetsmedierna och synen på människans roll för klimatförändringarna. Dessa faktorer förklarar dock bara en del av sambandet mellan ideologisk position och oro för klimatet. Huvuddelen av sambandet – 56 procent – förklaras av faktorer som denna studie inte tar hänsyn till. Framtida studier ska förhoppningsvis kunna komplettera bilden genom att undersöka miljöintressets betydelse. Miljöintresset är nämligen en faktor som hänger starkt samman med vänster-höger-positionen (Jönsson, 2022).

En brasklapp kring resultaten behöver dock infogas. Det är inte möjligt att med hjälp av tvärsnittsdata, så som används i denna studie, dra slutsatser om orsak och verkan. Analysen i detta kapitel utgår från det teoretiska antagandet att ideologisk position utövar en kausal påverkan på oro för klimatet, och att de ovan nämnda faktorerna medierar denna relation. Den empiriska undersökningen studerar dock endast sambandet mellan de undersökta variablerna.

Oro är ingen tävling. Klimatförändringarna löser sig inte heller för att många känner oro. Likväl kan människors oro för ett visst samhällsproblem ses som en signal till politikerna om att något bör göras (Djerf-Pierre & Wängnerud, 2011). Studier indikerar också att människor som känner oro för klimatet är mer benägna att agera (Semenza m.fl., 2008). Och oavsett vilken grad av oro som människor känner så är klimatförändringarna en fråga som kommer att påverka samhället fundamentalt. Effekterna av klimatförändringarna syns redan. Omställningen av samhället är redan på gång.

Huruvida dessa förändringar hanteras på ett effektivt och rättvist sätt kommer att vara av avgörande betydelse för vår framtid. Att människor hyser varierande grad av oro för klimatet behöver inte vara ett hinder. Att kanalisera åsiktsskillnader är ju den representativa demokratins uppgift. Men den demokratiska processen fungerar bättre om man förstår bevekelsegrunderna bakom medborgarnas varierande synsätt. Förhoppningsvis ska detta kapitel kunna bidra till en sådan förståelse.

Not

- ¹ För svarsalternativ se kommentaren till figur 1.
- ² Det kunde så klart också vara rimligt att personer som tror att klimatförändringar är resultatet av naturliga processer borde vara mer oroliga, eftersom det skulle innebära att människans möjlighet att bromsa övervärmningen borde vara mindre.

Referenser

- Andersson, U. (2020). Hur står sig svenska mediers förtroendekapital? I U. Andersson, A. Carlander & P. Öhberg (red) *Regntunga skyar*. Göteborg: SOM-institutet, Göteborgs universitet.
- Carmichael, J. T., Brulle R. J. & J. K. Huxster (2017). The great divide: understanding the role of media and other drivers of the partisan divide in public concern over climate change in the USA, 2001–2014. *Climatic Change*, 141(4): 599–612.
- Djerf-Pierre, M. & L. Wängnerud (2011). Människors oro och politikens ansvar. I S. Holmberg, L. Weibull & H. Oscarsson (red) *Lycksalighetens ö*. Göteborg: SOM-institutet vid Göteborgs universitet.

- Dunlap, R. E. & A. M. McCright (2008). A widening gap: Republican and Democratic views on climate change. *Environment: Science and Policy for Sustainable Development*, 50(5): 26–35.
- Egan, P. J. & M. Mullin (2017). Climate change: US public opinion. *Annual Review of Political Science*, 20: 209–227.
- Harring, N. (2016). Ideologi och ekologisk modernisering. I N. Harring & A. Bergström (red) *Hållbarhetens horisont*. Göteborg: SOM-institutet vid Göteborgs universitet.
- Jylhä, K. M., P. Strimling & J. Rydgren (2020). Climate Change Denial among Radical Right-Wing Supporters. *Sustainability*, 12(23).
- Jönsson, E. (2022). *Miljö- och klimatopinion i Sverige 2021*. SOM-rapport nr 2022:7. Göteborg: SOM-institutet vid Göteborgs universitet.
- Krange, O., B. P. Kaltenborn & M. Hultman (2019). Cool dudes in Norway: climate change denial among conservative Norwegian men. *Environmental Sociology*, 5(1): 1–11.
- McCright, A. M. & R. E. Dunlap (2011). The politicization of climate change and polarization in the American public's views of global warming, 2001–2010. *The Sociological Quarterly*, 52(2): 155–194.
- McCright, A.M., Dunlap, R. E. & S. T. Marquart-Pyatt (2016). Political ideology and views about climate change in the European Union. *Environmental Politics*, 25(2): 338–358.
- Oscarsson, H., Strömbäck, J. & E. Jönsson (2021). Svenska klimatförnekare. I U. Andersson, A. Carlander, M. Grusell & P. Öhberg (red) *Ingen anledning till oro*. Göteborg: SOM-institutet vid Göteborgs universitet.
- Preacher, K. J. & A. F. Hayes (2008). Asymptotic and resampling strategies for assessing and comparing indirect effects in multiple mediator models. *Behavior research methods*, 40(3): 879–891.
- Rönnerstrand, B. (2019a). Dystopiernas kamp: svenskarnas syn på klimatförändringar och antibiotikaresistens i jämförelse. I U. Andersson, B. Rönnerstrand, P. Öhberg & A. Bergström (red) *Storm och Stiltje*. Göteborg: SOM-institutet vid Göteborgs universitet.
- Rönnerstrand, B. (2019b). Klimatoro och klimatskepticism i väst: betydelsen av ideologi, förtroende och resvanor. I Anders Carlander, Patrik Öhberg & Elias Mellander (red) *Ingen kommer undan kulturen*. Göteborg: SOM-institutet vid Göteborgs universitet.
- Semenza, J. C., D. E. Hall, D. J. Wilson, B. D. Bontempo, D. J. Sailor & L. A. George (2008). Public perception of climate change: voluntary mitigation and barriers to behavior change. *American journal of preventive medicine*, 35(5): 479–487.
- Solevid, M. (2017). Vi måste ta människors oro på allvar. Ulrika Andersson, Jonas Ohlsson, Henrik Oscarsson & Maria Oskarson (red) *Larmar och gör sig till*. Göteborg: SOM-institutet vid Göteborgs universitet.

APPENDIX

Tabell i Korrelationsmatris för de i modellen ingående variablerna (Pearson's korrelationskoefficient och p-värde)

	Vänster- höger	Teknik- optimism	Medie- förtroende	Mänsklig påverkan	Klimatoro
Vänster-höger	1,00				
Teknikoptimism	0,09 (0,001)	1,00			
Medieförtroende	0,18 (0,000)	-0,04 (0,096)	1,00		
Mänsklig påverkan	0,18 (0,000)	-0,20 (0,000)	0,24 (0,000)	1,00	
Klimatoro	0,27 (0,000)	-0,08 (0,002)	0,29 (0,000)	0,52 (0,000)	1,00

Kommentar: Frågorna och svarsalternativen sammanfattas nedan. För positionen på vänster-höger-skalan löd frågan 'Man talar ibland om att politiska åsikter kan placeras in på en vänster-högerskala. Var någonstans skulle du placera dig själv på en sådan skala?' Svarsalternativen var 'Klart till vänster', 'Något till vänster', 'Varken till vänster eller till höger', 'Något till höger' och 'Klart till höger'. frågan om förtroendet för nyhetsmedier löd 'Allmänt sett, hur stort förtroende har du för svenska nyhetsmedier?' med svarsalternativen 'Mycket stort förtroende', 'Ganska stort förtroende', 'Ganska litet förtroende' och 'Mycket litet förtroende'. Uppfattningen om människans roll i klimatförändringarna mäts genom att respondenterna fick ta ställning till påståendet 'Klimatförändringarna är i huvudsak orsakade av mänskliga aktiviteter'. Svarsskalan var 11-gradig där 0 motsvarar 'Helt felaktigt påstående' och 10 motsvarar 'Helt riktigt påstående'. Frågan om teknik som lösning på miljöfrågor löd 'Vilken är din uppfattning om följande påstående? – Många av dagens miljöproblem kan lösas med hjälp av ny teknik'. Svarsskalan var 11-gradig där 0 motsvarar 'Helt felaktigt påstående' och 10 motsvarar 'Helt riktigt påstående'.

Källa: Den nationella SOM-undersökningen, 2021.

Tabell ii Mediering av ideologisk position på oro för klimatet genom 1) medieförtroende, 2) uppfattning om mänsklig påverkan på klimatet samt 3) teknikoptimism

	Regressions- koefficient Bootstrap	Bootstrap BCa 95% konfidensintervall		Standardfel Bootstrap
		Nedre	Övre	
Förtroende för medier (0–1)	0,0156	0,0072	0,0240	0,0043
Mänsklig påverkan (0–1)	0,0469	0,0308	0,0629	0,0082
Teknikoptimism (0–1)	-0,0006	-0,0349	0,0022	0,0015
Total indirekt effekt	0,0618	0,0438	0,0798	0,0092

Kommentar: 1000 bootstrapstickprov. BCa = biaskorrigerade och accelererade konfidensintervall. Variablerna är standardiserade och löper mellan 0–1. Frågorna och svarsalternativen sammanfattas nedan. Frågan för positionen på vänster-höger-skalan löd 'Man talar ibland om att politiska åsikter kan placeras in på en vänster-högerskala. Var någonstans skulle du placera dig själv på en sådan skala?' med svarsalternativen 'Klart till vänster', 'Något till vänster', 'Varken till vänster eller till höger', 'Något till höger' och 'Klart till höger'. Frågan om förtroende för nyhetsmedier löd: 'Allmänt sett, hur stort förtroende har du för svenska nyhetsmedier?' med svarsalternativen 'Mycket stort förtroende', 'Ganska stort förtroende', 'Ganska litet förtroende' och 'Mycket litet förtroende'. Uppfattningen om människans roll i klimatförändringarna mäts genom att respondenterna fick ta ställning till påståendet 'Klimatförändringarna är i huvudsak orsakade av mänskliga aktiviteter'. Svarsskalan var 11-gradig där 0 motsvarar 'Helt felaktigt påstående' och 10 motsvarar 'Helt riktigt påstående'. Frågan om teknik som lösning på miljöfrågor löd 'Vilken är din uppfattning om följande påstående? – Många av dagens miljöproblem kan lösas med hjälp av ny teknik'. Svarsskalan var 11-gradig där 0 motsvarar 'Helt felaktigt påstående' och 10 motsvarar 'Helt riktigt påstående'.

Källa: Den nationella SOM-undersökningen, 2021.

